

Europos piliečių forumas maisto švaistymo klausimais

Trečioji sesija

2023 02 10–2023 02 12

#FoodWasteEU

1. Apžvalga

Europos piliečių forumą maisto švaistymo klausimais sudaro 150 atsitiktinai atrinktų piliečių, susirinkusių į tris sesijas. Per pirmąją sesiją, vykusią 2022 m. gruodžio 16–18 d. Briuselyje, piliečiai nustatė galimus maisto švaistymo prevencijos ir mažinimo metodus, kuriuos, jų nuomone, būtų naudingiausia toliau aptarti būsimose sesijose. Po šios sesijos forumo Žinių komitetas pasiūlytus metodus suskirstė į tris temines grupes:

1. „Bendradarbiavimas maisto vertės grandinėje: nuo ūkio iki stalo“
2. „Maisto tvarkymo įmonių iniciatyvos“
3. „Vartotojų elgesio pokyčių skatinimas“

Antroji šio forumo sesija vyko internetu 2023 m. sausio 20–22 d. ir buvo skirta pirmosioms konkrečioms idėjoms, kuriomis turėtų būti grindžiamos piliečių rekomendacijos dėl maisto švaistymo mažinimo, parengti. Pasibaigus iteraciniam tarpusavio vertinimo procesui, piliečiai tose pačiose 12-oje darbo grupių, kurios buvo sudarytos per pirmąją ir antrąją sesijas, peržiūrėjo vieni kitų atliktą darbą ir juo remdamiesi pateikė idėjų, kaip mažinti maisto švaistymą.

Per 2023 m. vasario 10–12 d. vykusią trečiąją sesiją piliečiai baigė rengti savo rekomendacijas. Fiziškai susirinkę Briuselyje, jie 12-oje darbo grupių aptarė ekspertų ir įvairių sričių specialistų pateiktus atsiliepimus ir pastabas ir baigė rengti rekomendacijas. Per galutinio balsavimo procedūrą visi piliečiai išreiškė savo pritarimą arba nepritarimą kiekvienai rekomendacijai.

Visu forumo veiklos metu Žinių komitetą sudarė šie ekspertai:

- **Anne-Laure Gassin**, *Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato strategijos „Nuo ūkio iki stalo“ skyriaus grupės vadovė*
- **Toine Timmermans**, *Vageningeno universiteto Tvarių maisto grandinių programos vadovas*
- **Gyula Kasza**, *Vengrijos nacionalinės maisto švaistymo prevencijos programos „Maradék nélkül“ (projektas „Be atliekų“) koordinatorė, Vengrijos veterinarijos universiteto docentė*
- **Laura Fernández Celemín**, *Europos maisto informacijos tarybos generalinė direktorė*
- **Maiwenn L’Hoir**, *Prancūzijos žemės ūkio ir apsirūpinimo maistu savarankiškumo ministerijos kovos su maisto švaistymu ir maisto stygiumi (tvaraus maisto) projektų vadovė*
- **Betty Chang**, *Europos maisto informacijos tarybos maisto švaistymo srities mokslinių tyrimų vadovė*

Pirmoji diena (penktadienis)

Pirmoji baigiamosios sesijos diena buvo skirta atsiliepimams apie antrosios sesijos metu parengtas rekomendacijų idėjas gauti ir aptarti. Per plenarinį posėdį įvairių sričių pranešėjai ekspertai (žr. toliau pateiktą sąrašą) pateikė bendrų pastabų ir įžvalgų apie piliečių pasiūlytas idėjas. Remdamiesi konkrečia savo patirtimi, jie atkreipė dėmesį į sritis, kuriose, jų nuomone, esama spragų arba tam tikrų galimybių tobulinti piliečių idėjas siekiant padidinti galimą jų indėlį maisto švaistymo prevencijos srityje. Paskui piliečiai trijuose vienu metu vykusiuose susirinkimuose, kurių kiekvienas buvo skirtas konkrečiai teminei grupei, galėjo su ekspertais aptarti, kaip toliau plėtoti pateiktas idėjas. Šių susirinkimų metu kiekviena iš keturių darbo grupių, kurias sudarė iki 50 piliečių, susitiko su trimis ekspertais (žr. toliau pateiktus sąrašus) ir pasikeitė nuomonėmis apie tai, kaip toliau plėtoti savo idėjas.

Antroji diena (šeštadienis)

Remdamiesi pradinėmis idėjomis, per plenarinius posėdžius gauta informacija ir atsiliepimais, taip pat vėlesnėmis diskusijomis, piliečiai vėl susibūrė į 12 darbo grupių, kad suformuluotų, patikslintų, sukonkretintų ir baigtų rengti savo rekomendacijas. Šio kryptingo proceso metu jie nustatė pagrindinius klausimus ir trūkstamą informaciją, trukdančią parengti išsamias, bet tikslias rekomendacijas. Kad atsakytų į šiuos klausimus ir padėtų surasti išeitį iš galimų aklaviečių, keletas ekspertų trumpam prisijungė prie diskusijų, kad prieš piliečiams baigiant rengti savo rekomendacijas būtų greitai pasikeista nuomonėmis. Surasti bendrą sutarimą rengiant rekomendacijas piliečiams padėjo patyrę tarpininkai.

Trečioji diena (sekmadienis)

Paskutinę baigiamosios plenarinės sesijos dieną 12-os darbo grupių pranešėjai visam piliečių forumui pristatė savo rekomendacijas. Pristačius visas rekomendacijas pagal temines grupes, diskusijų vedėjai po vieną perskaitė visų rekomendacijų pavadinimus, o piliečių buvo paprašyta tuo metu balsuoti už arba prieš tą rekomendaciją. Buvo balsuojama konfidencialiai, raštu. Rekomendacijų pavadinimai ir balsavimo rezultatai pateikiami toliau esančiame rezultatų skyriuje. Pagrindiniams diskusijų vedėjams pristačius balsavimo rezultatus, piliečiai tarpusavyje ir su Europos Komisijos pareigūnais pasidalijo atsiliepimais apie savo patirtį, įgytą piliečių forume. Galiausiai forumo sesija buvo užbaigta padėkos žodį tarus už demokratiją ir demografiją atsakingo Europos Komisijos pirmininko pavaduotojo kabineto vadovui Colinui Sciclunai, Sveikatos ir maisto saugos GD generalinei direktorei Sandrai Gallinai ir Komunikacijos GD generalinei direktorei Piai Ahrenkildei Hansen.

Trečiojoje sesijoje dalyvavo šie pranešėjai:

Bendrosios temos

- **Toine Timmermans**, *Vageningeno universiteto Tvarių maisto grandinių programos vadovas*
- **Anja De CUNTO**, *EUROCITIES Maisto grupės vadovė*
- **Maiwenn L’Hoir**, *Prancūzijos žemės ūkio ir apsirūpinimo maistu savarankiškumo ministerijos kovos su maisto švaistymu ir maisto stygiumi (tvaraus maisto) projektų vadovė*

1 teminė grupė „Bendradarbiavimas maisto vertės grandinėje: nuo ūkio iki stalo“

- **Angela Frigo**, *Europos maisto bankų federacijos (FEBA) generalinė sekretorė*
- **Eva Sali**, *organizacijos „Copa-Cogeca“ patarėja maisto saugos politikos klausimais*
- **Luc Lignon**, *Monpeljė miesto (Prancūzija) Maisto politikos departamento direktorius*

2 teminė grupė „Maisto tvarkymo įmonių iniciatyvos“

- **Els Bedert**, *organizacijos „EuroCommerce“ Produktų politikos ir tvarumo skyriaus direktorė*
- **Timothy John Hobley**, *Danijos technikos universiteto Nacionalinio maisto instituto docentas*
- **Minna Huttunen**, *Suomijos žemės ūkio ir miškininkystės ministerijos patarėja*

3 teminė grupė „Vartotojų elgesio pokyčių skatinimas“

- **Gyula Kasza**, *Vengrijos nacionalinės maisto švaistymo prevencijos programos „Maradék nélkül“ (projektas „Be atliekų“) koordinatorė, Vengrijos veterinarijos universiteto docentė*
- **Camille Perrin**, *Europos vartotojų organizacijų asociacijos (BEUC) vyresnioji maisto politikos pareigūnė*

- **Marjolijn Schrijnen**, Nyderlandų mitybos centro vyresnioji projektų vadovė

2. Trumpa darbotvarkė

Vasario 10 d., penktadienis	Plenarinis posėdis		
12.30–13.45 val.	<i>Atvykimas ir pietūs</i>		
14.00–14.30 val.	Sveikinimo žodis ir darbotvarkės pristatymas		
14.30–15.30 val.	Keitimasis nuomonėmis bendrosiomis temomis ir rekomendacijų tikslo aptarimas		
15.30–16.00 val.	<i>Kavos pertraukėlė</i>		
16.00–18.00 val.	Darbas trijuose susirinkimuose		
	1–4 darbo grupės: II teminė grupė „Maisto tvarkymo įmonių iniciatyvos“	5–8 darbo grupės: III teminė grupė „Vartotojų elgesio pokyčių skatinimas“	9–12 darbo grupės: I teminė grupė „Bendradarbiavimas maisto vertės grandinėje: nuo ūkio iki stalo“
Vasario 11 d., šeštadienis	Darbas darbo grupėse		
9.00–10.30 val.	1 idėjos svarstymas ir 1 rekomendacijos rengimas		
10.30–11.00 val.	<i>Kavos pertraukėlė</i>		
11.00–12.30 val.	2 idėjos svarstymas ir 2 rekomendacijos rengimas		
12.30–14.00 val.	<i>Pietų pertrauka</i>		
14.00–15.30 val.	Ekspertų pastabos dėl 1 ir 2 rekomendacijų projektų		
15.30–16.00 val.	<i>Kavos pertraukėlė</i>		
16.00–17.30 val.	Baigiamos rengti 1 ir 2 rekomendacijos		
Vasario 12 d., sekmadienis	Plenarinis posėdis		
9.00–9.15 val.	Sveikinimo žodis vėl susirinkus į posėdį		
9.15–9.50 val.	Rekomendacijų, susijusių su 1 temine grupe, pristatymas ir balsavimas		
9.50–10.25 val.	Rekomendacijų, susijusių su 2 temine grupe, pristatymas ir balsavimas		
10.25–11.00 val.	Rekomendacijų, susijusių su 3 temine grupe, pristatymas ir balsavimas		
11.00–11.30 val.	<i>Kavos pertraukėlė</i>		
11.30–11.45 val.	Bendra nuotrauka		
11.45–12.15 val.	Rezultatų pristatymas		
12.15–12.45 val.	Iškilmingos akimirkos ir oficialios ES institucijų atstovų kalbos		
12.45–13.00 val.	Atsisveikinimas		

3. Plenarinių sesijų vaizdo įrašai

- **2023 m. vasario 10 d. plenarinis posėdis ir II teminės grupės klausimų aptarimas plenariniame posėdyje:** <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-gasp>
- **III teminės grupės klausimų aptarimas 2023 m. vasario 10 d. plenariniame posėdyje:** <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-jenk>

- I teminės grupės klausimų aptarimas 2023 m. vasario 10 d. plenariniame posėdyje: <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230210-mans>
- 2023 m. vasario 12 d. plenarinis posėdis: <https://webcast.ec.europa.eu/european-citizens-panel-on-food-waste-session-3-20230212>

4. Balsavimo dėl galutinių rekomendacijų rezultatai

Nr.	Pavadinimas	Už	Prieš	Susilaikė
1.	Kuo arčiau ūkininko, tuo labiau patenkintas vartotojas: mažiau švaistymo, daugiau tvarumo	120	15	5
2.	Namų skoniai: viešoji ir privačioji parama vietos ūkininkavimui siekiant mažinti maisto švaistymą	119	9	12
3.	Dalykitės, o ne švaistykite!	93	31	16
4.	Dalijimasis duomenimis ir geriausia patirtimi visoje Europoje	97	27	16
5.	Duomenų rinkimas visoje maisto tiekimo grandinėje	101	28	11
6.	Piliečių nuomonė yra svarbi: piliečių dalyvavimas įgyvendinant Europos maisto politiką	91	37	12
7.	Ką tik nuskinta: sezoninio maisto vertė	103	26	11
8.	Visos ES masto maisto produktų mainų tinklas	84	41	14
9.	Planuojamas pirkimas ir perskirstymas	85	38	16
10.	Restoranų iniciatyva „Mėgautis nešvaistant“	113	17	9
11.	Visos atliekos turi svorį	73	48	18
12.	Privaloma ataskaitų teikimo sistema skaidrumui užtikrinti, pagal kurią skiriamos nuobaudos ir atlygis	68	56	15
13.	ES teisės aktai dėl neparduotų maisto produktų sunaikinimo. Valstybių narių tarpusavio mokymosi metodas	109	20	10
14.	Skaidrumas maisto švaistymo srityje. Matomumas ir veiksmai	102	22	15
15.	Pakavimo inovacijos ir pakuočių naudojimas tik tuomet, kai to reikia	116	18	5
16.	Maisto atliekų apibrėžties išplėtimas siekiant išsaugoti nenuimtą derlių	110	19	10
17.	Prioritetinis suaugusiųjų skatinimas imtis veiksmų maisto švaistymo srityje	113	20	6
18.	Informuotumo apie mitybą ir tvarų maistą didinimas pradinėse ir vidurinėse mokyklose	123	9	7
19.	Dalijimosi maistu taikomųjų programų ir platformų, kuriose palaikomi vartotojų tarpusavio ryšiai, skatinimas ir rėmimas	97	25	17
20.	Taupykite maistą, taupykite pinigus: keturis savaitgalius per metus bendradarbiaujant su mažmeninės prekybos maisto produktais įmonėmis vykdoma Europos kovos su maisto švaistymu kampanija	98	31	10
21.	„Sustabdykime maisto švaistymą“. Mokyklose rengiama informuotumo apie maisto švaistymą didinimo savaitė	116	16	7
22.	Vartotojų aprūpinimas priemonėmis, kad jie suvoktų savo veiksmų poveikį maisto švaistymui ir galėtų nepriklausomai priimti susijusius sprendimus, taip pat suprastų, kaip perdirbti, išsaugoti ir pakartotinai naudoti produktus prieš pasibaigiant jų galiojimo terminui ir po to („tinka vartoti iki“ yra maisto produkto saugos data, po kurios jis neturėtų būti vartojamas; „geriausias iki“ reiškia datą, iki kurios produktas išlaiko optimalią kokybę)	108	26	5
23.	Standartizuotos praktikos įgyvendinimas mažmeninės prekybos lygmeniu skatinant vartotojus įsigyti besibaigiančio galiojimo produktus	109	18	12